

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.IV.35.575/2015/10.szám

A tanács tagjai: Dr. Kozma György a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt bíró

A felperes: A. Kft.

A felperes képviselője: Dr. Méhes László ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes: képviselője: Dr. Ivanovits Andrea ügyvéd

A per tárgya: mezőgazdasági támogatás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.303/2014/14.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.303/2014/14.

Rendelkező rész

A Kúria

- a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.303/2014/14. számú ítéletét hatályában fenntartja;
- kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- kötelezi továbbá a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2009. január 6-án nyújtott be mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztésére nyújtandó támogatás iránti kérelmet. Az elsőfokú hatóság a kérelemnek helyt adott, a nettó kiadásra jutó támogatási összeget 22.435.318 Ft-ban állapította meg, és a 2011. április 28. napján benyújtott kifizetési kérelem alapján 1371864622 számú döntésével 10.200.000 Ft támogatási összeg kifizetéséről rendelkezett. Ez a teljes támogatás 45,464%-ának felelt meg.
- [2] A művelet megvalósítási idejének lejártát követően kiadott hatósági felhívásra a felperes méltányossági kérelmet terjesztett elő, amelyben előadta, hogy a megvalósítási határidő leteltét nem vitatja, azonban a művelet befejezését egy időközbeni jogszabályváltozás és az e miatt szükséges újabb tervezési engedélyezési eljárás akadályozta. A kérelmet az elsőfokú hatóság 2013. június 16. napján kelt 2102223338 számú határozatával elutasította, mely fellebbezés hiányában jogerős lett.
- [3] Ezt követően 2013. november 30-án az elsőfokú hatóság 1624329045 számú határozatával megállapította, hogy a felperes az intézkedésben jogosulatlanul vett részt, a támogatási kérelemnek helyt adó határozatát visszavonta, a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy a támogatási jogosultság megszűnt és a felperes az adott időszakban nem vehet igénybe újabb támogatást. Az indokolásban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásban megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007.(IV.17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 20. § (4) bekezdését és 35. § (1) bekezdését hívta fel, rögzítve, hogy a felperes a 2013. január 4. napján letelt határidőn belül nem számolt el a teljes támogatási összeg legalább 50%-ával.
- [4] A fellebbezés nyomán eljáró másodfokú hatóság 2014. május 26. napján kelt 211/0801/11/46/2009. számú határozatával az elsőfokú döntést az indokolás módosítása mellett - pontosítva az elszámolás százalékos mértékét - érdemben helybenhagyta. A fellebbezésre reagálva utalt a Vhr. 19. § (11) bekezdés b) pontjára azzal, hogy a számítási alapot a nettó elszámolható kiadás képezi. A felperes az általános szabályok szerint adózik, az áfát nem kellett figyelembe venni. Hivatkozott még a mezőgazdasági agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) 57/A. § (5) bekezdésére is.

- [5] Az elsőfokú hatóság a fentiekén túl a kifizetési kérelemnek helyt adó határozatát is visszavonta 1624069495 számú határozatával és a kifizetési kérelmet elutasította. Kötelezte egyidejűleg a felperest 10.200.000 Ft kamatokkal együtt történő visszafizetésére. Az indokolásban a Vhr. 35. § (1) bekezdésére hivatkozott.
- [6] Az e határozattal szembeni fellebbezés nyomán eljáró alperes 2014. május 26. napján kelt 211/0801/11/45/2009. számú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. Hivatkozott a Vhr. már felhívott rendelkezéseire, és az Eljárási tv. 69. § (1) bekezdés e) pontjára és (5) bekezdésére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes mindkét határozatot azonos tartalommal keresettel támadta, Előadta, hogy az eljárás során érdemben igazolta, hogy különös méltánylást érdemlő körülmények állnak fenn esetében, amelyet azonban az alperes nem vett figyelembe, a beruházás ugyanis időközbeni jogszabályváltozás miatt engedélykötelessé vált, amely jelentőséggel bír. Már a méltányossági kérelemről a hatóságnak érdemben határoznia kellett volna, de a keresettel támadott perbeli határozatok sem térnek ki a méltányossági kérelem elutasítása okára. Mindez sérti a Ket. 72. § (1) bekezdés ec) pontjában foglaltakat, valamint a Ket. 50. § (1) bekezdésben foglalt tényállás-tisztázási kötelezettségét is, mivel nem vette figyelembe, hogy az áfa is része volt a beszerzésnek, így az 50%-os mértéket teljesítette a felperes. Az Eljárási tv. 57/A. § (5) bekezdésére hivatkozás pedig jogszabálysértő.
- [8] Az alperes az ellenkérelemben a keresetek elutasítását kérte. Álláspontja szerint határozatai nem jogszabálysértőek. Helyesen vette figyelembe a nettó összeget, a méltányossági kérelem pedig nem tárgya jelen pernek.

Az elsőfokú ítélet

- [9] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.303/2014/14. számú ítéletével a kereseteket elutasította. Hivatkozott a Vhr. 20. § (4) bekezdésére, mely szerint az ügyfél köteles a támogatási döntéssel jóváhagyott elszámolható kiadások összegének legalább 50%-át teljesíteni és a Vhr. 35. § (1) bekezdése alapján ezen kötelezettség megsértése esetén az utolsó kifizetési kérelem elutasításra kerül, a már kifizetett támogatás pedig jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül, melynek következtében az ügyfél három évig, jelen esetben a 2007-2013 időszakban az EMVA társfinanszírozásában terület és állatlétszám alapú támogatásokra nem vehet igénybe támogatást. Hivatkozott még a Vhr. 19. § (1) bekezdésére, amely a kifizetési kérelem tekintetében a támogatási

összeg számításának alapját tartalmazza, valamint az Eljárási tv. 69. § (1) bekezdés e) pontjára és (5) bekezdésére a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésével összefüggésben.

- [10] A bíróság álláspontja szerint az alperes a keresetlevélben felhívott jogszabályi rendelkezéseket nem sértette meg sem a Ket. 32. § (1) bekezdése, sem az 50. § (1) bekezdése nem csorbult, egyébként meg sem jelölte a felperes, hogy a 32. § (1) bekezdést, tehát az eljárás felfüggesztését mennyiben kellett volna a hatóságnak alkalmaznia. A bíróság szerint a tényállás kellőképpen tisztázva volt, további bizonyításra nem volt szükség, a pernek pedig nem képezhette tárgyát a felperes méltányossági kérelme, arról külön határozatot hozott a hatóság, amit egyébként jogorvoslattal nem is támadott a felperes.
- [11] A felperes nem tudott olyan jogszabályi rendelkezést megjelölni, ami a megvalósítási határidő, illetve az elérendő elszámolási mérték vonatkozásában különös méltánylást érdemlő esetben eltérést engedne. A Vhr. egyértelmű és kogens rendelkezést tartalmaz a hároméves határidőre, a legalább 50%-os teljesítési mértékre, és adott esetben nincs szó mérlegelési jogkörben történő döntéshozatalról. A Ket.-nek az e vonatkozásban felhívott §-a nem irányadó. A megvalósítást akadályozó körülményeket, melyekre a felperes hivatkozott, jogszabályi felhatalmazás hiányában az alperes nem vehette figyelembe. Az elszámolt összeg mértékével kapcsolatban sem követett el jogszabálysértést az alperes. A Vhr. 19. § (11) bekezdés b) pontja egyértelműen nettó kiadás elszámolását teszi lehetővé és annak nincs is jelentősége ebből a szempontból, hogy egyenes vagy fordított adózás alá esik-e a beruházás. A kifizetési kérelemnek helyt adó határozat pontosan rögzítette az elszámolás mértékét, így arról a felperesnek tudomása volt, ugyanakkor szükségtelen volt az Eljárási tv. 57. § (5) bekezdésére történő hivatkozás az alperes határozatában, mivel az áfával kapcsolatos fellebbezési hivatkozást érdemben elbírálta. Az Eljárási tv. indokolatlan felhívása azonban nem hatott ki az ügy érdemére. Az alperesi kommunikációval kapcsolatos felperesi hivatkozás pedig a határozatok jogszerűsége megítélése körében nem vehető figyelembe.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte a jogszabálysértő ítéletnek az első- és másodfokú határozatokra is kiterjedő hatályon kívül helyezését. Álláspontja szerint mind a közigazgatási hatóságok, mint pedig a bíróság tévesen értelmezték a felhívott és jelen ügy alapját képező Eljárási tv. 69. § (1) bekezdés e) pontját, ebből adódóan hoztak jogszabálysértő döntést. E jogszabály ugyanis rögzíti, hogy az intézkedésben való részvétellel összefüggésben

megállapított jogosultság vagy az igénybe vett támogatás egésze vagy egy része jogosulatlanul minősül, amennyiben az ügyfél a jogszabályban, vagy a pályázati felhívásban meghatározott intézkedésben való részvételre vonatkozó feltételeket, ideértve a támogatás kifizetését megelőző vagy azt követő időszakra vállalt kötelezettségeket is megszegi. Utalt arra a felperes, hogy a pályázat pozitív elbírálásakor hatályos jogszabályok határozzák meg azt a keretet, amin belül a pályázati kötelezettséget a felperes is vállalta. Ezen belül lett volna vizsgálható a kötelezettség megszegése. Hivatkozott arra, hogy már az alapeljárásban is említette, hogy az építési engedély beszerezésének utólagos kötelezettsége a támogatás kifizetését követően, tőle függetlenül állt elő. Jogalkotási folyamat részeként a pályázat beadásakor és elbírálásakor fennálló körülmények, a jogszabályi környezet változott meg. Ezt a pályázat benyújtásakor nem láthatta előre, így sem szándékosság, sem gondatlanság nem terheli a határidő be nem tartása miatt. Ez egy elháríthatatlan külső ok, ezért alkalmazandó a Vhr. 12. § (1) bekezdés is, mely rendelkezés használja a vis maior kifejezést és elismeri, hogy ilyen esemény bekövetkezhet, kihatással lehet a pályázati kötelezettség teljesítésére. A (2) bekezdés szerint amennyiben a kötelezettség teljesítése hatósági intézkedés következtében válik lehetetlenné, a támogatásra jogosult erre irányuló kérelme alapján a támogatási kérelemben vállalt, ezzel összefüggő kötelezettségek teljesítése alól az ellehetetlenség időpontjától kezdődő hatállyal mentesíthető részben vagy egészben.

[13] Az elháríthatatlan külső ok esetén alkalmazandó egyes szabályokról, valamint egyes agrár tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2007.(VI.8.) FVM rendelet (2) bekezdése rögzíti, hogy amennyiben jogszabály nem zárja ki, úgy az MVH elháríthatatlan külső okként, vis maior-ként ismer el olyan különleges körülményt, cselekményt vagy eseményt, amely előre nem látható és amelynek következményeit az adott helyzetben elvárható gondosság tanúsítása esetén sem, vagy csak aránytalan áldozat árán lehetett volna elhárítani. Nyilvánvalóan a jogalkotó nem sorolhatta fel taxatív módon valamilyen vis maior esetet, de a leírtak szerint nem zárható ki, hogy a jogalkotás ne minősülhetne olyan esetnek, amely a vis maior körébe tartozik. Jelen esetben erre vezethető vissza, hogy nem tudta határidőn belül a vállalatát teljesíteni a felperes.

[14] A bíróság jogszabálysértő döntése abban nyilvánul meg, hogy helybenhagyta azokat a határozatokat, amelyek ezen helytelen értelmezésen alapulnak. Egyébként pedig az Eljárási tv. 5. § f) pontja alapelveként rögzíti, hogy a piaci szereplők gazdálkodása kiszámíthatóságának érdekében biztosítani kell, hogy a pályázati és kérelmezési feltételek és határidők az ügyfél hátrányára ne módosuljanak, vagy nem módosíthatók. Ez azért jelentős, mert a jogalkotói aktus miatt a felperes által vállalt terhek is

jelentősen megnöttek, az építési engedélyezési eljárás lefolytatásának kényszerűsége okán. Felperes nézete szerint akkor járt volna el az alapelvvel összhangban a hatóság, ha az Eljárási tv. 57.§ (4) bekezdése alapján a döntés meghozatalakor fennálló körülmények lényeges megváltozására tekintettel a méltányossági kérelemre a döntését módosította volna.

- [15] Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A vis maiorral kapcsolatban előadta, hogy az elháríthatatlan külső ok fennállását jogszabályban meghatározottak szerint kell az ügyfélnek igazolnia. A hatóság a 44/2007.(VI.8.) FVM rendelet 4. § (1), (3) (4) bekezdés szerint folytat le vis maiorral kapcsolatos eljárást. Azt formanyomtatványon be kell jelenteni a hatóságnak az eseménytől számított 15 napon belül, de legkésőbb hat hónapon belül és mellékelni kell a vis maior megtörténtét igazoló okiratokat, nyilatkozatokat. Ilyen bejelentést a felperes nem tett, a hatóság nem is dönthetett vis maior kérdésében. Nem kellett alkalmaznia ezt a jogszabályt. Mivel a felperes a keresetében egyébként erre nem is hivatkozott, ezért az alperes álláspontja szerint ezt már a felülvizsgálati kérelemben nem hozhatja fel. Egyébként sem megalapozott az állítás, hogy a jogerős ítélet azért lenne jogszabálysértő, mert a bíróság tévesen alkalmazta a vis maior szabályokat. Vitatta az alperes, hogy a jogerős ítélet sértené az Eljárási tv. 57. § (4) bekezdését, illetve érdemben megváltoztak volna a perbeli ügyben az elszámolásra, az elszámolás elmulasztása miatt alkalmazandó jogkövetelményre irányadó körülmények és feltételek, mint ahogy azt felperes állítja. A támogatás iránti kérelem benyújtásakor és az intézkedés befejezésekor ugyanazon rendelkezések voltak irányadóak, nevezetesen a támogatás ügyfele köteles volt elszámolni legalább a támogatási határozattal jóváhagyott költség 50%-ával. Ha ezt nem érte el, akkor az jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősült, annak jogkövetkezményével együtt. A felperes a támogatás igénybevételekor tisztában volt azzal, hogy határidőre meg kell valósítania a beruházást és a következményekkel is. A körülmények lényeges megváltozására, konkrétan az Eljárási tv. 57. § (4) bekezdésére történő hivatkozás nem megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [17] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275.§ (1), (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyában a rendelkezésre álló iratok alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között dönt.

- [18] A Kúria rögzíti, hogy jelen perben az elsőfokú jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglalt okból nem jogszabálysértő. Az elsőfokú bíróság a keresetlevél keretei között bírálta el az ügyet, és erre tekintettel jogszerű döntést hozott. A Kúria megállapította, hogy a felperes csak a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott a vis maiorra vonatkozó 44/2007.(VI.8.) FVM rendeletre, az abban foglaltak alkalmazására. Ezzel kapcsolatban helyesen utalt az alperes arra, hogy a vis maior eljárásnak szigorú szabályai vannak. Az kérelemre indul, záros határidőben, meghatározott formában történő előterjesztést kíván, amit a felperes elmulasztott, és erre a felülvizsgálati kérelemben már nem hivatkozhat.
- [19] Ugyancsak alapos volt az az alperesi állítás, hogy noha az említett jogszabályváltozás tényét nem vitatta, azonban a felperesi hivatkozással ellentétben, önmagában erre tekintettel az első- és másodfokú határozat, valamint az azt felülvizsgáló elsőfokú bírósági ítélet nem jogszabálysértő. Az ügy lényegi tényállásához tartozik ugyanis, hogy a felperes pontosan tisztában volt a beruházás megvalósításának határidejével, azzal, hogy e határidőn belül miként, milyen időszakban és milyen összegben kell elszámolnia. A felperes nem jelezte időben problémáját a hatóságnak, lényegében hagyta a beruházás megvalósíthatósági határidejét letelni, olyannyira, hogy nem az ő kezdeményezésére, hanem a hatóság hivatalból indított eljárásában, a hatóság felhívását követően nyújtott csak be egy méltányossági kérelmet, amelyet azonban a hatóság elutasított. Ez az elutasító határozat fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett. Ennél fogva a felperes a jelen perben vitatott közigazgatási határozatokkal szemben alappal nem hivatkozhat arra, hogy azok jogszabálysértőek, mivel nem tértek ki a méltányossági kérelemben foglaltakra. Helyesen hivatkozott tehát az alperes arra, hogy a méltányossági kérelem elutasítása már nem lehetett a pernek a tárgya, és a felülvizsgálati eljárásban sem pótolható az a hivatkozás, amelyet a felperes a közigazgatási eljárásban, illetve az elsőfokú bírósági eljárásban elmulasztott.
- [20] Ezt az álláspontot a Kúria is osztja, és külön is rámutat, hogy a beruházás megvalósítására nyitva álló határidőben a felperes érdekkörébe tartozó kötelezettsége lett volna a felmerült akadály jelzése, adott esetben egy határidő-módosítás kérelmezése. Ezt lehetővé tette volna az egyébiránt a felperes által is hivatkozott Eljárási törvény 57.§ (4) bekezdése, de csak az intézkedés befejezése előtt és az ügyfél kérelmére. Ennek határidőben nem tett eleget, és csak a hatóság hivatalbóli intézkedése után jelezte a problémáját.
- [21] Egyetértett tehát a Kúria az alperessel, hogy a felperesnek tisztában kellett azzal lennie, hogy a megvalósítandó beruházás

engedélyköteles, azt úgy kell megvalósítania, hogy határidőre be tudja fejezni a beruházást és el tudja számolni a támogatás meghatározott összegével. Amennyiben ennek rajta kívül álló akadálya volt, ezt a felmerüléskor kellett volna jeleznie a hatóság felé, ami nem történt meg. Minderre tekintettel a határozatok és az elsőfokú bíróság ítélete nem volt jogszabálysértő, melyre tekintettel a Kúria az érdemben helyes elsőfokú jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[22] A Kúria a pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

[23] A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztes felperes a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles megfizetni.

Budapest, 2016. május 03.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró